Perusopetuksen oppilaaksioton perusteet

Sivistyslautakunta 24.11.2026

Sisällys

1 Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen oppilaalle 2
2 Luokkien maksimioppilasmäärä 2
3 Lähikoulun osoittaminen koulutulokkaalle yleisopetuskouluun 3
4 Koulupolut eli oppilaan siirtyminen alakoulusta yläkouluun 4
5 Muuhun kuin lähikouluun hakeminen 4
5.1 Toissijaiseen kouluun hakeminen yleisopetuksen luokalle 4
5.2 Painotettuun opetukseen ja kaksikieliseen opetukseen hakeminen 5
5.3 Joustavaan perusopetukseen hakeminen 5
6 Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen aikana muuttaville oppilaille 5
7 Maksuttoman koulukuljetuksen järjestäminen 6
8 Vieraskuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotto 6
9 Päätöksenteko 6
Liite 1. Koulupolut oppilaan siirtyessä kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle 7

1 Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen oppilaalle

Perusopetuslaissa (1998/628) määrätään oppilaaksiotosta. Perusopetuslain mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on oikeus päästä (POL 6 §). Lähikoulua osoitettaessa lähtökohtana on, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä (POL 6 §).

Lähikoulun ei tarvitse olla oppilasta maantieteellisesti lähimpänä oleva koulu. Kunta voi vapaasti määritellä menettelyn, jolla oppilaita osoitetaan eri kouluihin. Koulupaikan määrittelyssä on kuitenkin toimittava tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti (POL 4 §, 6 §, Hallintolaki 6 §). Lähikoulun määrittelyn yhteydessä koulutuksen järjestäjä voi määritellä opetusryhmien minimi- tai maksimikoon ja myös opetusryhmien lukumäärän voidakseen suunnitella ja hallita opetusjärjestelyjä, kustannuksia, vieraskuntalaisten määrää ja muita opetuksen järjestelyihin vaikuttavia asioita.

Porissa oppilaan lähikoulu määräytyy oppilaan kotiosoitteen perusteella. Jokainen osoite kuuluu maantieteellisesti rajattuun lähikoulualueeseen. Lähikoulualueita määriteltäessä on otettu huomioon oppilaiden asuinpaikkojen ohella koulujen tilat, tulevien 1.-luokkalaisten määrät ja muut opetuksen järjestämiseen vaikuttavat tekijät.

Ajantasaiset lähikoulualueet löytyvät Porin kaupungin palvelukartasta. Sivistyslautakunta päättää lähikoulualueista. Lähtökohtaisesti oppilaalla on oikeus päästä lähikouluunsa. Lähikoulua osoitettaessa oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan.

Lähikouluun ja koulupaikkaan liittyviä oppilaaksioton menettelytapoja ei sovelleta sellaisenaan otettaessa oppilaita

- perusopetukseen valmistavaan opetukseen,
- erityisluokille,
- erityiskouluihin,
- joustavan perusopetuksen ryhmiin,
- painotettuun opetukseen tai
- kaksikieliseen opetukseen.

Tässä asiakirjassa lähikoululla tarkoitetaan Porin kaupungin POL 6 §:n nojalla oppilaalle osoittamaa koulua. Toissijaisella koululla tarkoitetaan muuta kuin oppilaalle osoitettua lähikoulua, johon oppilas hakee.

2 Luokkien maksimioppilasmäärä

Porissa yleisopetuksen luokan maksimikoko on 23 oppilasta. Yleisopetuksen vuosiluokkien 1–6 yhdysluokan maksimikoko on 20 oppilasta. Yhdysluokan perustamista harkitaan tapauskohtaisesti, jos ensimmäiselle luokalle tulevia oppilaita on koulussa alle 15.

Painotetun opetuksen luokan maksimikoko on 23 oppilasta koko perusopetuksen ajan. Painotetun opetuksen luokka jätetään perustamatta, jos sivistyslautakunnan määrittelemä vähimmäisoppilasmäärä ei täyty.

Kaksikieliseen opetukseen otettavien 1.-luokkalaisten määrä päätetään vuosittain sivistyslautakunnassa, ja sisäänottomäärä on muita vuosiluokkia pienempi. Vuosiluokilla 2–9 kaksikielisen opetuksen maksimikoko on 23. Ensimmäisen luokan pienempi sisäänottomäärä mahdollistaa sen, että kaksikieliseen opetukseen voidaan ottaa myös perusopetuksen aikana Poriin muuttavia oppilaita.

Joustavan perusopetuksen ryhmäkoot ratkaistaan tapauskohtaisesti. Opetus järjestetään yleensä noin 10–15 oppilaan ryhmissä.

Yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä voi olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti (POL 20 g §).

Yleisopetuksen oppilaalla on oikeus päästä hänelle osoitettuun lähikouluun. Opetusryhmien enimmäiskoot eivät rajoita tätä oikeutta. Porin kaupungin määrittelemistä yleisopetuksen opetusryhmien enimmäiskoista voidaan hyvin perustellusta syystä poiketa opetusyksikön päällikön päätöksellä. Tämä koskee myös painotettua opetusta, kaksikielistä opetusta ja joustavaa perusopetusta.

Erityisluokkien maksimioppilasmäärät määritellään perusopetuslaissa (20 g §). Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta. Enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti. Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kahdeksan oppilasta, joilla on tukea koskeva päätös oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn perusteella (POL 20 i §, 1 mom.). Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen luokassa voi olla enintään kuusi oppilasta (20 i §:n 2 mom.).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmäkoot ratkaistaan tapauskohtaisesti. Opetus järjestetään yleensä noin 10–15 oppilaan ryhmissä.

3 Lähikoulun osoittaminen koulutulokkaalle yleisopetuskouluun

Koulutulokkaalle osoitetaan pääsääntöisesti lähikoulu lähikoulualueen perusteella. Päätöksen oppilaaksi ottamisesta tekee koulun rehtori. Myös oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle osoitetaan koulu mahdollisuuksien mukaan lähikouluperiaatteen mukaisesti. Tuen tarpeen perusteella oppilaalle voidaan kuitenkin osoittaa koulupaikka muun koulun erityisluokalta tai erityiskoulusta. Opetuspäällikön päätöksellä koulutulokkaalle voidaan osoittaa muu koulu myös perusopetukseen valmistavan opetuksen tarpeen taikka opiskeluhuollollisen tai terveydellisen syyn perusteella.

Koulutulokas voi hakea ensimmäiselle luokalle myös kaksikieliseen opetukseen, jonka oppilaaksiotosta päätetään erikseen vuosittain. Porilaisille lapsille järjestetään ruotsinkielistä perusopetusta Björneborgs svenska samskolassa, johon ruotsia äidinkielenään puhuvilla oppilailla on oikeus päästä.

4 Koulupolut eli oppilaan siirtyminen alakoulusta yläkouluun

Lähikoulussa koulunkäynnin aloittanut oppilas jatkaa lähtökohtaisesti kyseisessä koulussa siihen asti, kunnes koulusta siirrytään viimeistään seitsemännelle luokalle joko ylä- tai yhtenäiskouluun. Yhtenäiskoulussa ensimmäisen luokan aloittaneen oppilaan koulupolku jatkuu samassa koulussa pääsääntöisesti koko perusopetuksen ajan. Siirtyminen koulupolulla koulusta toiseen on kuvattu liitteessä 1. Oppilas voi hakea toissijaiseen kouluun tai hänelle voidaan perustellusta syystä osoittaa muu koulupaikka.

Alakoulussa toissijaiseen kouluun tai opetussuunnitelmalliseen painotukseen valittu oppilas voi siirtyä joko tämän koulupolun tai oman lähikoulunsa koulupolun mukaiseen yläkouluun. Toissijaiseen yläkouluun ei myönnetä koulukuljetusetuutta.

5 Muuhun kuin lähikouluun hakeminen

Oppilaalla on oikeus hakea myös muuhun kuin Porin kaupungin hänelle osoittamaan lähikouluun (POL 28 §). Toissijaiseen yleisopetuksen kouluun tai luokalle hakeminen kuvataan luvussa 5.1, painotettuun opetukseen ja kaksikieliseen opetukseen hakeminen luvussa 5.2 ja joustavaan perusopetukseen hakeminen luvussa 5.3.

Erityisluokille ja perusopetukseen valmistavaan opetukseen oppilaat osoitetaan keskitetysti, ja niihin ei voi hakea toissijaiseen kouluun.

5.1 Toissijaiseen kouluun hakeminen yleisopetuksen luokalle

Oppilas voi hakea toissijaiseen kouluun yleisopetukseen ensimmäiselle luokalle tai myöhemmin perusopetuksen aikana. Ensimmäiselle luokalle toissijaiseen kouluun haetaan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Toissijaiseen kouluun voidaan ottaa, jos koulussa on tilaa eli opetusryhmien enimmäiskoot sekä oppilaskohtaisia tukitoimia saavien oppilaiden määrää koskevat rajoitukset mahdollistavat sen.

Toissijaisia hakijoita kouluun otettaessa noudatetaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos hakijoita on enemmän kuin vapaita paikkoja, oppilaat valitaan seuraavassa järjestyksessä:

1. Oppilas asuu Porissa (oppilaan kotiosoite).
2. Oppilaalla on opiskeluhuollollinen, terveydentilaan liittyvä tai muu erityinen syy toissijaiseen kouluun ottamiseksi. Tarvittaessa asiasta voidaan pyytää asiantuntijalausunto.
3. Oppilas opiskelee A2-kieltä, jota ei voi opiskella oman koulupolun mukaisessa lähikoulussa.
4. Oppilaan vanhempi sisarus opiskelee kyseisessä koulussa edelleen oppilaan aloittaessa koulun.
5. Sivistyslautakunta on muuttanut oppilaan lähikoulualuetta hakua edeltäneiden 12 kuukauden aikana ja oppilas hakee aiempaan lähikouluunsa.
6. Jos hakijat ovat näiden perusteiden jälkeen yhdenvertaisessa asemassa, asiasta neuvotellaan huoltajien kanssa. Ellei yhteisymmärrykseen päästä, valinta tehdään arpomalla.

Toissijaisen koulun koulumatkakustannuksista vastaa oppilaan huoltaja (POL 32 §).

Vieraskuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotossa noudatetaan luvussa 8 kuvattuja periaatteita.

5.2 Painotettuun opetukseen ja kaksikieliseen opetukseen hakeminen

Painotettuun opetukseen ja kaksikieliseen opetukseen oppilaat valitaan valintakokeella (POL 28 §). Painotetun ja kaksikielisen opetuksen oppilaaksiottoalue on koko Porin kaupunki. Sivistyslautakunta päättää vuosittain tarjolla olevista painotuksista, valintakriteereistä ja sisäänottomääristä.

Painotettuun opetukseen haetaan painotuksesta riippuen 3., 4. tai 7. luokalle siirryttäessä. Kaksikieliseen opetukseen haetaan ensisijaisesti 1. luokalle ilmoittautumisen yhteydessä. Osaan painotuksista ja kaksikieliseen opetukseen järjestetään vuosittain määriteltävä täydennyshaku 7. luokalle. Alakoulussa aloitettua painotettua tai kaksikielistä opetusta voi jatkaa yläkoulussa ilman uutta valintakoetta liikuntaluokkia lukuun ottamatta.

Muualta Poriin muuttava oppilas voi tietyin edellytyksin hakea painotettuun tai kaksikieliseen opetukseen myös muulloin perusopetuksen aikana. Näistä tilanteista päätetään tapauskohtaisesti.

Hakumenettelyistä tiedotetaan Porin kaupungin verkkosivuilla sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen viestintäpalveluissa. Kaksikieliseen opetukseen hakeminen ja oppilasvalinta kuvataan tarkemmin Porin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa *11.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus*.

Koulumatkakustannuksista vastaa oppilaan huoltaja (POL 32 §), ellei painotettua opetusta tai kaksikielistä opetusta järjestävä koulu ole oppilaan lähikoulualueiden mukainen lähikoulu.

5.3 Joustavaan perusopetukseen hakeminen

Oppilas voi hakea seitsemännelle luokalle tai myöhemmin yläkoulun aikana joustavaan perusopetukseen. Joustavaan perusopetukseen hakeudutaan erillisellä hakemuksella. Hakeminen ja oppilasvalinta kuvataan tarkemmin Porin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa *5.4.2 Joustava perusopetus.* Koulukuljetusetuus päätetään kuljetussäännön mukaisesti.

6 Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen aikana muuttaville oppilaille

Oppilaan muuttaessa Porin sisällä kesken lukuvuoden hänelle osoitetaan tarvittaessa uusi lähikoulu ja asiasta tehdään uusi oppilaaksiottopäätös. Oppilas voi jatkaa nykyisessä koulussa lukukauden loppuun tai koulun viimeisellä vuosiluokalla lukuvuoden loppuun. Koulukuljetusetuus määräytyy kuljetussäännön mukaisesti.

Poriin kesken lukuvuoden muuttavalle oppilaalle osoitetaan lähikoulu lähikoulualueiden ja koulupolkujen perusteella. Mikäli Poriin muuttava oppilas on opiskellut muussa kuin yleisopetuksessa tai hän on opiskellut sellaisella luokalla, johon haetaan erikseen, koulupaikka Porissa arvioidaan erikseen ja se päätetään tarvittaessa keskitetysti.

7 Maksuttoman koulukuljetuksen järjestäminen

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos koulumatka on yli viisi kilometriä tai jos se on oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Kuljetuksen sijaan voidaan myöntää riittävä avustus kuljettamiseen tai saattamiseen. Oikeus ei koske toissijaista koulua.

Porissa maksuton koulukuljetus järjestetään lähikouluun, kun koulumatka on vuosiluokilla 1–3 yli kolme kilometriä ja vuosiluokilla 4–9 yli viisi kilometriä. Painotettuun tai kaksikieliseen opetukseen koulukuljetus järjestetään vain, jos koulu on oppilaan lähikoulu ja koulumatkaa koskevat ehdot täyttyvät. Koulukuljetukset järjestetään kuljetussäännön mukaisesti.

8 Vieraskuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotto

Porin kaupunki osoittaa lähikoulun ensisijaisesti Porissa asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille. Muiden kuntien oppilaita voidaan ottaa yleisopetukseen, jos opetusryhmissä on tilaa Porissa asuvien (myös toissijaisten) oppilaiden jälkeen. Vieraskuntalaiselle koulupaikka voidaan myöntää seuraavassa järjestyksessä:

1. oppilaalla on opiskeluhuollollinen, terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy
2. oppilaan sisarus käy kyseistä koulua.

Muiden kuntien oppilaat voivat hakea valintakokeeseen perustuvaan painotettuun opetukseen. Vieraskuntalaisilla ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen, eivätkä he voi hakea kaksikieliseen opetukseen, erityisluokille, erityiskouluihin, joustavaan perusopetukseen tai perusopetukseen valmistavaan opetukseen.

9 Päätöksenteko

Päätös oppilaaksiotosta tehdään sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti.

Liite 1. Koulupolut oppilaan siirtyessä kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle

Alakoulu (vuosiluokat)	**Ylä- tai yhtenäiskoulu, jonne siirrytään koulupolun mukaisesti viimeistään 7.luokalle**
Ahlaisten koulu (1–6)	Noormarkun yhtenäiskoulu (1–9)
Kankaan koulu (1–6)	
Söörmarkun koulu (1–4)	
Noormarkun yhtenäiskoulu (1–9)	
Pohjoisväylän koulu (1–9)	
Cygnaeuksen koulu (1–6)	Porin lyseon koulu (7–9)
Kaarisillan yhtenäiskoulu (1–9)	
Väinölän koulu (1–6)	Itätuulen yhtenäiskoulu (1–9)
Itätuulen yhtenäiskoulu (1–9)	
Kalaholman koulu (1–5)	Kuninkaanhaan koulu (6–9)
Uudenkoiviston koulu (1–6)	
Enäjärven koulu (1–6)	Meri-Porin yhtenäiskoulu (1–9)
Kyläsaaren koulu (1–6)	
Reposaaren koulu (1–6)	
Meri-Porin yhtenäiskoulu (1–9)	
Käppärän koulu (1–6)*	Länsi-Porin koulu (7–9)
Tuorsniemen koulu (1–6)**	
Vähärauman koulu (1–6)	
Lavian yhtenäiskoulu (1–9)	Lavian yhtenäiskoulu (1–9)

* Käppärän koulussa vielä opiskelevat Lattomeren, Niittumaan ja Pinomäen alueen oppilaat siirtyvät yläkouluun Porin Lyseon kouluun.

** Liikastenmäen alueen oppilaat siirtyvät yläkouluun Porin Lyseon kouluun.